

VOJNI INVALID

GLASILO UDRUŽENJA VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

OBLASTNEGA ODBORA V LJUBLJANI

TELEFON 45-85

List izhaja vsakega prvega v mescu. Posamezna številka 1 din. / Naročnina mesečno 1 din. / Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Št. Peterska vojašnica

Prvi december, praznik našega zedinjenja

Že 22 let je minilo od onega trenutka, ko smo prvokrat proslavljali združitev vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev v enotno državo. Takrat se je naša naiskrenejša radost odražala na zunaj in v naših dušah. Vse hiše so bile okrašene z narodnimi zastavami, a naše duše so poveličevale zmagovalne naše borbe za svobodo in zedinjenje. — Stoletni sen vseh Jugoslovancev je bil končno uresničen.

Minilo je torej že 22 let od našega prvega praznika zedinjenja, 22 let dela in prizadevanja, toda ne tudi 22 let uspehov. Še so vrzeli in prepadi, ki so napoti pravilnemu razvoju naše državne skupnosti in dvigu naše države na ono raven, da bo mogla ustrezati vsem našim pričakovanjem, vsem našim zahtevam. Toda kakor ni bilo naše osvoboditve in naše zedinjenje delo enega ali dveh desetletij, niti ne delo enega stoletja, pač pa so se težnje po združitvi vseh Jugoslovancev pojavljale v naši zgodovini od kralja Sama dalje, prav tako ne more nastati do najvišje popolnosti zgrajena država v dveh desetletjih po našem zedinjenju. Še je dela za nas vse in za naše potomce, če hočemo imeti zgrajeno in urejeno državo — predvsem pa moramo biti sposobni in pripravljeni braniti svojo svobodo. Na tisoče in tisoče trupel in mnogo krvi leži v temeljih naše svobodne domovine in ta svobodna domovina mora biti ohranjena nam in mi vsi jo bomo branili, dvigali in spopolnjevali. Zavedati pa se zato moramo pred vsem dejstva, da imamo pravice — a tudi dolžnosti.

Takoj po osvoboditvi in našem zedinjenju v skupni in svobodni domovini se je v vseh družtvih pojavilo stremenje po združitvi v enotne organizacije. In tako smo se tudi invalidi podali na pot. Iz vseh strani Jugoslavije so pohiteli delegati v Brod, kjer se je ustanavljalo skupno združenje vojnih invalidov, vdov in sirot kraljevine Jugoslavije. Tam v Brodu so se sestali zastopniki srbskih, hrvatskih in slovenskih vojnih invalidov in svobodno, brez vsakega pritiska in tudi povsem prostovoljno so si takrat osnovali enotno združenje v enotni domovini.

Borba za skupne interese, borba za invalidske pravice in zahteva po enotnem invalidskem zakonu, zgrajenem na pravični osnovi, je terjala od nas to združitev. In vse, ki smo se veselili svojega narodnega osvoboditve, ki smo pozdravljali združitev treh bratskih narodov v enotno državno zajednico, smo se kot invalidi nad vse radovali ustanovitve skupnega invalid, združenja Jugoslavije. Zavedali smo se že takrat, da smo s tem veliko pripomogli k odpravljanju plemenskih razlik, predvsem pa k odpravi onih razlik med invalidi, ki so jih nekateri — kdo ve iz kakih razlogov — hoteli uzakoniti v invalidskem zakonu in ločiti jugoslovanske invalide v dve kategoriji. In prav združitev nas vseh v enotno organizacijo je prepričala to največjo krivico, ki se je nameravala povzročiti.

Minevala so leta in dosegli smo mnoge uspehe, a žal tudi neuspehe. Prišlo je leto 1929. in z njim znani invalidski zakon — invalidsko Kosovo. Toda prav ta udarec, ki smo ga čutili vsi, ki se prištevamo k vojnim žrtvam, je utrdil našo enotnost, odpornost in stopnjeval našo borbenost. V enotnih

vrstah smo z združenimi močmi vrgli komisarjat v našem združenju, ki je predstavljal krivično varuštvo nad našim združenjem, in začela se je obupna borba za novi invalidski zakon. Ta borba je bila dolgotrajna in težka — toda uspešna. Dobili smo uredbo iz leta 1938., ki ščiti vse bivše borce, sedaj jugoslovanske vojne invalide, enako in s katero je invalidsko vprašanje v glavnem rešeno. Potrebna so sicer še zboljšanja, ki pa niso bistvenega pomena v reševanju tega problema.

Vsa dosedanja invalidska zakonodaja je bila doslej zgrajena na enotnosti invalidske oskrbe za vso državo, predvidevala je tudi le eno, enotno invalidsko združenje.

Že v začetku smo naglasili, da so še vrzeli in prepadi, ki so napoti pravil-

nemu razvoju naše državne skupnosti. Vsi, ki to čutimo, skušamo s svojimi skromnimi močmi prispevati k izboljšanju razmer, k izboljšanju vseh pogojev, ki bi omogočali urediti našo svobodno domovino tako, da bi ustrezala vsem pričakovanjem. Nekateri naši tovariši gledajo na naše invalidske probleme drugače nego mi in jih tudi skušajo rešiti po svoje. Mi naslanjamo svoje poglede na dosedanje izkušnje in neuspehe, ker smo prepričani, da smo le z združenimi močmi mogli doseči sedanjo invalidsko uredbo. Zelim pa, da bi se ta — v stremeljenju po korekturah, potrebnih za prilagoditev nekaterim posebnim zahtevam — ne poslabšala v svojem bistvu.

In ko se spominjamo našega narodnega zedinjenja in tudi združenja vseh vojnih žrtv v veliko in močno zajednico, kličemo tudi ob tej priliki:

Naglašajmo tisto, kar nas druži, ne tistega, kar nas cepi.

In vendar smo imeli prav

Sodišče priznava upravičenost naših zahtev pri uveljavljanju prvenstvene pravice do raznih koncesij

Že v prvih začetkih svojega obstoja se je invalidska organizacija v Sloveniji trudila uveljaviti prvenstveno pravico vojnih žrtv za razne koncesije. Uspela je v mnogih primerih in se ji je kmalu posrečilo izposlovati prvenstveno pravico do koncesij za kino. Ta pravica je obstajala v tem, da je oblastni odbor sklenil z vsakim lastnikom koncesije za kino pogodbo, po kateri je pripadel določen odstotek čistega dobička oblastnemu odboru UVI v Ljubljani. Na ta način zbrane zneske je oblastni odbor uporabljal za podporo siromašnim invalidom in ostalim vojnim žrtvam. Te podpore je delil po krajevnih odborih UVI.

Oba invalidska zakona, tako oni iz leta 1925. kakor tudi oni iz leta 1929. sta priznavala privilegij do raznih koncesij prvenstveno vojnim invalidom. In prav zaradi tega so koncesije za bioskope v Sloveniji veliki župani in bani do leta 1932. tudi oddajali le sporazumno z združenjem vojnih invalidov. Tako je Združenje vojnih invalidov imelo z lastniki bioskopov dogovore, da se mu izplačujejo določeni odstotki. Naglasiti moramo, da so bili pogoji našega združenja glede teh odstotkov skromni — preskromni. Kinopodjetniki pa so vnovčili lepe čiste dobičke, ki so presegali milijone.

Toda nekateri podjetniki lastniki bioskopov so se vedno upirali in upravičenih in z zakonom priznanih pravic invalidom niso hoteli priznati. Tako je prišlo do kršitev pogodb. Invalidski zakon pa ni vseboval sankcij za kršitev določb o prvenstveni pravici do raznih koncesij in tudi ne določb za neizvrševanje pogodb, nastalih na tej osnovi. Na proteste in pritožbe združenja so odločujoči činitelji samo pomilovalno zmajevali z rameni, češ: »Ni zakonske osnove.« Toda tudi zakonsko osnovo smo pozneje dobili. Uredba o vojnih invalidih in ostalih vojnih žrtvah določa tudi sankcije za kršitev teh določb. In prav takrat se je oglasil »Trgovski list«, časopis za trgovino in industrijo, obrt in denarništvo, in naglašal, da bo to težka obremenitev gospodarskih krogov. Na te trditve in na vse ostale napade na določila § 39. uredbe, ki jih je priobčeval »Trgov-

ski list« po izidu uredbe, je »Vojni invalid« stvarno odgovarjal in dokazoval pravilnost in upravičenost določil § 39. uredbe iz leta 1938. — Značilen je sledeči odstavek, ki ga je ob tej priliki priobčil »Vojni invalid«:

»Kaj tisto, če lahko zdrav podjetnik iz ljudstva, ki ljubi kino, črpa bogate dobičke? Vojni invalid jih ne sme, on, če to naredi, če ima celo prednost, on bo škodoval gospodarstvu. Vojni invalid naj grize suh kruh, če pa tega ni, nič za to, je pa sam krompir tudi dober.«

To so samo bežni spomini na dolgotrajno borbo, v kateri smo toliko naglašali in dokazovali upravičenost svojih zahtev, ki so jih zakonske določbe potrjevale. Tudi § 39. sedanje uredbe jih priznava. Ker pa prej sankcije za kršitev določb niso bile predvidene, se je vedno in povsod na odločujočih mestih naglašalo, da so naše pogodbe za minimalne odstotke pri ogromnih dobičkih nemoralne, daritvene in da so te dajatve proti dobrim šegam in običajem. Taki in slični argumenti so se često navajali pri pobijanju določb invalidskega zakona. In vsa naša prizadevanja, vsa naša dokazovanja so ostala glas vpijočega v puščavi — kajti tedaj se je družba držala gesla: Pogodbe so nemoralne in dajatve za siromašne vojne invalide in ostale vojne žrtve so proti dobrim šegam in običajem.

Vsem, ki so to nešteto krat trdili in naglašali, pa tudi vojnim žrtvam v vednost naglašamo; Še je pravica na svetu. Še so v današnji družbi ljudje, ki pogledajo globlje v stvar, ki jo pretehtajo tudi s socialnega in sociološkega vidika. In taki ljudje pridejo do povsem drugačnih zaključkov, ki potrjujejo, da je bilo edino naše stališče pravo in pravilno. Nedavno je obravnavalo okrajno sodišče v Ormožu tožbo glede naših zahtev v smislu pogodbe med oblastnim odborom UVI v Ljubljani in kinopodjetnikom v Ormožu. Iz razsodbe v tej zadevi navajamo sledeče značilne ugotovitve:

»Tudi ne bi bila pogodba proti dobrim šegam in običajem, tedaj nična v smislu § 879. o. d. z. Čim je namreč invalidski zakon normativno določil

prednost invalidov pri podeljevanju koncesij, kar ugotavlja normativno n. pr. čl. 21 uredbe o začasnih pomočih invalidom (Službeni list ex 21 str. 245) čl. 37 zakona o invalidih (Službeni list ex 25 str. 785) in najnovejša uredba o vojnih invalidih (Službeni list ex 38 str. 941), ni govora o kršitvi »proste konkurence«, ako se prvenstveni upravičenec ne poteguje za koncesijo, temveč s svojo neudeležbo omogoči dosego iste šele drugorazrednemu upravičencu. Odmena za tako opustitev uveljavljanja prvenstvene pravice, ki je glede invalidov pač odkupljena z lastno krvjo v pravem pomenu besede, pač ni proti dobrim šegam in običajem. Tudi taka pogodba ni na strani zavezanca daritvena pogodba in je zanj nepotrebna obližnost notarskega akta. Kakor je razvidno iz prejšnjega odstavka, se upravičenec zlasti lahko odreče uveljavljati to prednost proti izvestnemu plačilu, zaradi katerega dobi zavezanec vsekakor lažje koncesijo, kot bi jo sicer, če ne bi bila izločene od potegovanja za koncesijo privilegirane osebe, člani tožnice. Sicer je (v smislu zakonitih predpisov §§ 60/1-23, 95 in sl. obrtnega zakona) v diskrecionarni oblasti upravnih oblasti, komu da podeli koncesijo, vendar morajo ta oblastva vsekakor upoštevati po invalidskem zakonu favorizirane osebe, ceteris paribus pa podeli koncesijo potem komur hoče, zlasti jo lahko tedaj tudi docela korektnemu prosilcu odreče, ne da bi navedla vzroke za to. Da ne gre za daritev, jasno dokazuje tudi dejstvo, da ni dogovorjeno plačevanje po pogodbi z dne 21. februarja 1924 i za slučaj, da pogodbeni kontrahent ne bi dobil koncesije.«

Vsa prizadevanja oblastnega odbora UVI v Ljubljani v borbi za uveljavljanje pravic pri kino podjetjih in za izvrševanje pogodb, sklenjenih na osnovi prvenstvene pravice do raznih koncesij, določene v § 39. uredbe, so šla za tem, dobiti od zelo dobičkanosnih podjetij skromen prispevek tudi za vojne invalide. Vedno so se ta naša stremjenja ovirala in naše zahteve so se zavračale kot nemoralne, ki da so proti dobrim šegam in običajem. — Da, kapital je neizprosni in družba okoli njega ne priznava nikomur prvenstvene pravice, tudi onim ne, ki so to pravico z lastno krvjo odkupili. Oni ne bi smeli imeti skromnega — preskromnega deleža od velikih dobičkov.

Toda v citirani razsodbi ne gre samo za priznanje prvenstvene pravice pri oddaji koncesij za kino, ne samo za priznanje pravice do odmene za opustitev uveljavljanja te pravice v konkretnem primeru, marveč tu gre za mnogo več — gre za vse koncesije, predvidene v § 39. Pri vseh koncesijah, iz § 39. imajo vojne žrtve prvenstveno pravico, pa naj gre tu za navadno trafiko, kino ali avtobusno progo. V vsakem primeru lahko vojne žrtve uveljavijo to svojo, z zakonom določeno pravico. In prav v tem uveljavljanju prvenstvene pravice do vseh koncesij so videli gospodarski krogi s »Trgovskim listom« na čelu, pa tudi mnogi odločujoči činitelji, nevarnost za narodno gospodarstvo in njega normalen razvoj. In prav zaradi takega tolmačenja določb § 39. uredbe so se našemu združenju prav od vseh strani metala polena pod noge vedno in povsod, ko smo hoteli uveljaviti svoje pravice, ko smo zahtevali realizacijo pogodb, sklenjenih za opustitev uveljavljanja prvenstva.

Citirani pasus razsodbe priobčujejo tudi iz razloga, ker hočemo doseči

striktno izvajanje § 39. invalidske uredbe iz leta 1938., kajti nam je mnogo na tem, da nam nihče, prav nihče ne dela ovir, ko gre za uveljavljanje naših pravic. Te naše pravice niso nemoralne, ker so z zakonom določene in z našo krvjo odkupljene. Vsi dosednji invalidski zakoni so jih predvidevali, a povsod in vedno so na najrazličnejših mestih ovirali njih realizacijo. Zaman smo često dokazovali tudi na odločujočih mestih, da ono, kar je v zakonu določeno, ni in ne more biti proti dobrim šegam in običajem — toda ker niso bile predvidene tudi sankcije, ki bi pospeševale izvedbo zakona, smo često zaman iskali razumevanja svojih zahtev. Zato pa lahko sedaj utemeljeno ugotovimo, da vse oviranje naših stremeljenj in vsa izpodbijanja naših pogodb in nedostopnost za nove naše zahteve, izvirajoče iz prednosti, uzakonjene v § 39.

uredbe, niso izvirale iz resničnega spoznanja, da so naše zahteve nemoralne, in tudi ne iz čistega nagiba, ščititi stare dobre šege in navade — ampak je vse to nerazpoloženje pomenjalo le prikrito borbo proti prvenstvenim pravicam in s tem borbo proti invalidskemu zakonu, ki je v glavnem zadovoljil naše težnje, naša pričakovanja in naše zahteve.

Vsem, ki so nam leta in leta nasprotovali, ki so ovirali izvedbo naših pravic in tudi onim, ki se tudi sedaj branijo, priznati naše prvenstvene pravice do prav vseh koncesij, predvidenih v § 39. uredbe, ključemo: »Oglejte si to citirano razsodbo in priznajte, da je bilo naše, edino naše stališče pravo in pravilno!«

Nič več ne bomo iskati svoje pravice kot hlapec Jernej, kajti naše pravice so ne samo moralne, marveč zakonite in z našo krvjo odkupljene.

Brezplačno zdravljenje in povračilo stroškov

Iz raznih prošelj vidimo, da mnogi ne razumejo predpisov o brezplačnem zdravljenju. Poslužujejo se raznih načinov, ki niso dovoljeni. Zato je potrebno to vpravašanje natančneje pojasniti.

Uredba o invalidih daje pravico do brezplačnega zdravljenja in oskrbe predvsem v državnih in samoupravnih bolnicah in zavodih. Vendar pa daje v nekih primerih tudi pravico zdravljenja doma pri privatnih zdravnikih, toda le po odredbi uradnih zdravnikov. Te določbe ne dopuščajo, da bi si lahko vsak poljubno izbral način zdravljenja, potem pa zahteval povrnitev stroškov, kajti te pravice so omejene.

V zadnji številki našega lista smo objavili odlok kr. banske uprave za dravsko banovino v Ljubljani, kateri uradni zdravniki so v posameznih okrajih določeni, da morajo sprejemati vojne invalide. Za ostale vojne žrtve pa to vprašanje še ni rešeno in bo izšel naknadno poseben odlok. — Vsak invalid, ki zbolí in potrebuje zdravljenje, mora iti k tistemu zdravniku, ki je za njegov okraj določen od kr. banske uprave. Ta mu da nakaznico ali za bolnico ali pa za določenega privatnega zdravnika (specialista), kajti za lažje bolezni uradni zdravnik ne bo odredil zdravljenja v bolnici.

Invalid mora iti samo tja, kamor ga je napotil določeni uradni zdravnik. Če gre drugam, nima pravice do brezplačnega zdravljenja odn. ne do-

bi povrnjenih stroškov, ker to uredba o invalidih izrečno določa.

Iz prošelj za povrnitev zdravstvenih stroškov vidimo, da si nekateri izbirajo poljubne zdravnike in na recepte kupujejo zdravila v privatnih lekarnah. Narodni invalidski fond take prošnje zavrača, ker se ni postopalo po uredbi o vojnih invalidih in po pravilniku o dajanju zdravstvene pomoči. Nihče si ne more izbirati sam, kje in kako se bo zdravil, pač pa sme določiti to samo določeni uradni zdravnik. Izjeme so kvečjemu v zelo nujnih, smrtnonevarnih primerih, da se pokliče najbližjega zdravnika, vendar pa je treba o tem naknadno obvestiti pristojnega določenega uradnega invalidskega zdravnika, da potrdi izredni primer. V krajih, kjer so bolnice, po tudi to ne velja.

Enaki predpisi veljajo za prevoz bolnikov. Nekateri si najamejo vozniške in avtotaksije za prevoz k zdravnikom ali v bolnice, ne da bi bilo dokazano, da je bil prevoz potreben. Tudi potrebo za prevoz mora potrditi določeni uradni zdravnik. Saj je po uredbi in pravilnikih določeno, kdaj ima invalid pravico do prevoza ali do spremljevalca. To je samo v primerih, če to predpiše zdravnik. Le 100% invalidi z dodatkom imajo po uredbi neomejeno pravico prevoza, vendar pa je dobro, da imajo tudi ti to potrjeno od uradnih zdravnikov.

Določeni uradni invalidski zdravniki imajo nalog, predlagati ministrstvu za socialno politiko in narodno zdrav-

je odnosno narodnemu invalidskemu fondu izkaze, katere invalide so preiskali in napotili na zdravljenje.

Stroški zdravljenja bodo torej iz narodnega invalidskega fonda povrnjeni le tistim vojnim invalidom, ki bodo predložili poleg računov tudi potrdila uradnih zdravnikov in bodo v seznamih teh zdravnikov.

Mnogi so tudi sami krivi

Kljub temu, da je uredba o vojnih invalidih in ostalih vojnih žrtvah vsebovala precej dolg rok za prijavitelje, so vendar mnoge že po prejšnjih zakonih priznane vojne žrtve zamudile rok prijave. Toda ne morda iz razloga, da bi posamezniki ne bili opozorjeni na to, da se morajo prijaviti, marveč so se dogodili tudi primeri, ko je kdo iz nekake, rekli bi trme, opustil prijavo.

Dogodil se je sledeči konkretni primer: Težji vojni invalid, ki je z zakonom iz leta 1929. zaradi davčnega cenzusa izgubil svojo invalidnino, je bil po funkcionarjih odbora večkrat opozorjen na to, da se mora prijaviti. Ker sam tega ni hotel storiti, ni bil namreč član udruženja, še manj pa izročiti svoje dokumente onim, ki so ga opozarjali na prijavo, je še v poslednjem trenutku hotel dobiti funkcionar odbora od prizadetega dokumente, da bi zanj prijavo predložil na pristojno me-

Kdaj bodo izšli predpisi tudi za družinske člane (žene, otroke, starše) in na kakšen način bo vprašanje urejeno, še ni znano! Zaenkrat prošelj za povračilo stroškov za zdravljenje družinskih članov še ni treba vlagati. Določbe uredbe njegovega brezplačnega zdravljenja v bolnicah pa vsekakor veljajo.

sto. Toda prizadeti mu ni hotel izročiti ničesar in ostal je neprijavljen — ostal brez invalidnine, brez podpore.

V trenutku, ko bi se moral prijaviti, ni tako zelo občutil potrebo po skromni invalidnini, pač pa se je ta potreba pokazala nekaj mesecev pozneje, ko se je pojavila v njegovi družini bolezen. Tedaj je spoznal, kako zelo bi bilo prav, če bi imel svojo invalidsko zadevo rešeno in če bi prejemal skromno invalidnino oziroma če bi imel pravico do brezplačnega zdravljenja v bolnišnici. Toda spoznanje je bilo prepozno in kesanje zaradi trme brezuspešno.

Na tem konkretnem primeru naj se učijo vsi oni — sicer jih je zelo, zelo malo — ki nočejo priznati, da je naše udruženje osnovano samo zato, da skrbi za vse vojne žrtve, skrbi tudi zato, da se pravočasno prijavijo in s tem pridejo do svojih zakonitih pravic.

Zopet nekaj važnih vprašanj

Zabeležili smo zopet nekaj vprašanj, o katerih smo prepričani, da je potrebno dati pojasnila članstvu. Zato jih objavljamo.

1. Priznavanje invalidnine družinskim članom umrlih invalidov.

Družinski člani imajo pravico do invalidnine samo po onih umrlih invalidih, ki so imeli pred smrtjo najmanj 50 % nesposobnosti. Za nižjimi invalidi pa imajo družine po njihovi smrti samo pravico do vse ostale zaščite brez invalidnine. — Prav bi bilo, da bi se upoštevalo, da po invalidskem zakonu iz leta 1929. sploh niso imeli pravice zahtevati ponovnih pregledov invalidi, ki so imeli manj od 60 % nesposobnosti. Mnogo invalidov je torej umrlo brez ponovnih pregledov. Čeprav so se jim vojne poškodbe ali bolezni toliko poslabšale, da so zaradi njih umrli, se to ne upošteva. V poštev prihajajo stara invalidska uverjenja, katerih fiktivno stanje se je pozneje znatno izpremenilo. Ali niso najtežji taki invalidi, ki so samo zaradi vojnih poškodb umrli?

Zaradi tega je krivično, da so danes njihove družine prikrajšane samo zato, ker po neuvidevnosti prejšnjega invalidskega zakona pokojni niso mogli doseči ponovnih pregledov.

V tem vprašanju bi bila potrebna večja uvidevnost. Družine bi morale imeti možnost naknadnega dokazovanja. Preiskati bi se morali vzroki smrti in stanje poslednje invalidnosti. Le ako se doženejo drugi smrtni vzroki, naj bi veljale stare ocene.

Prizadeti se opozarjajo, naj to pri svojih pritožbah in zagovorih upoštevajo. To dokazati bi bilo mogoče na podlagi zdravniških izprijčeval ali izkazov bolnišnic, iz katerih se da ugotoviti končna invalidnost umrlih. Invalidske pregledne komisije lahko sedaj naknadno ugotove zadnje ocene in končno stanje umrlih invalidov.

V tem vprašanju bi bila potrebna načelna odločba za invalidska sodišča. To bi se dalo doseči z dopolnitvijo in popravilo sedanje uredbe o invalidih in ostalih vojnih žrtvah.

Iz težkih dni naše zgodovine

(Albanski umik)

Pred pet in dvajsetimi leti ob tem času je srbska armada na balkanskem bojišču preživljala težke dni, ko je Avstrija, ojačena z nemško silo, pripravljala odločilen udarec proti Srbom. Ob Donavi in Savi so Nemci in Avstro-Madžari nagrmadili ogromne množine topništva in vojaštva, dočim so istočasno Bolgari postavili svoje bojne sile ob vzhodni srbski meji. Nemci, Avstrijci, Madžari in Bolgari so koncentrično napadali srbsko vojsko, ki je morala braniti Savo, Donavo, Drino in Vardar. Toda za tako obsežno obrambo je imela Srbija premalo bojnih sil. Zavezniki so sicer obljubili pomoč, toda ostalo je vse le pri obljubah. Srbska vojska z vojnimi dobrovoljci je branila vsako ped zemlje z nadčloveškimi naporimi, imela je težke izgube, toda premočnega navala sovražnikov ni mogla zadržati. Nasprotniki so zasedli Kragujevac, srce Šumadije, padel je Niš, ponos Pomoravja in carsko Skoplje v Povardarju. Preostalo je samo še zaledje, od koder je vodila pot preko Črne gore in Albanije k Jadranskemu morju. Srbska vojska je sama uničila in požgala veliko bogastvo v hrani in orožju, ker ga preko Črne gore in težko

dostopnih skalnatih albanskih gora ni mogla nositi s seboj in bi bilo oskrnjeno, če bi padlo sovražniku v roke. Tako predstavljajo kraji: Prizren, Djakovica, Peč in Ljum Kula krematorij slavnega srbskega orožja. Umik se je izvršil v določenem redu, deloma preko Črne gore v smeri: Peč - Andrijevića - Podgorica - Skader, deloma pa preko Albanije na črti Prizren - Ljum - Kula - Spas - Skader, oziroma Lješ ali pa skozi Piškopejo proti Elbasanu in Tirani. Dočim so Bolgari zasledovali srbsko vojsko preko Prizrena, Bitolja, Ohrida in Djakovice do albanske meje, Avstrijci in Madžari pa v smeri Peč - Rožaj - Bijelo polje, so Nemci ostali na ozemlju severne Srbije, da se odpodčijejo in bogato nahranijo. Zveze s Turčijo in vzhodom so bile dosežene, ko je bila srbska država uničena in po nemških poročilih zbrisana z zemljevida. Tako je Srbijo zadel neizbežna katastrofa in nastala je srbska **narodna Golgota**, ko se je začela ena izmed najbolj tragičnih epoh v zgodovini Srbije. Za srbsko zgodovino so sicer značilne selitve, toda taka, kot je bila ta čez Albanijo, ni bila nobena. Bila je najbolj strašna in grozna od vseh dosedanjih.

Pozimi v dežju, mrazu in snegu brez obleke in hrane, bosi in goli so se umikali vojaki s težkimi žrtvami čez skoraj neprehodno Albanijo k Jadranskemu morju. Množica ljudi, med njimi kmetje, študentje in žene z otroki, so sledili

vojakom v izgnanstvo, ker niso hoteli postati sužnji in položiti orožja pred sovražnikom. Križev pot pa je prenašal s svojim narodom preko Albanije tudi stari srbski kralj Peter, ki se je zaradi iznemoglosti umikal na kmetovem vozu, ki sta ga vlekle dva para volov, medtem ko so oficirji vrhovne komande na nosilih nosili svojega načelnika, bolnega vojvodo Putnika. Med vsemi pa je zadnji zapustil svojo zemljo regent Aleksander, ki ni nikdar klonil in je v Skadru odločno odklonil prevoz na Krf, čeprav je bil težko bolan. Bil je priseben in veroval je v svoje vojake, s katerimi je v najstrašnejšem času delil vse trpljenje preko zasneženih in pustih albanskih planin. Posute so bile s številnimi mrličmi in samo veter, ki je premetaval snežne zamete, je motil večni mir junakov, ko je odkrival njihove roke ali pa mrtve steklene oči na vpogled tistim, ki so prihajali in jih je čakala morda enaka usoda. Toda klonili niso, ker so upali na rešitev ob jadranski obali. Po strašnih mukah, težkih žrtvah in po nadčloveških naporih je končno srbska vojska, sestradena in izčrpana, dosegla morje pri Skadru, Lješ, Draču in Valoni ter bila prepeljana na Krf, manjši oddelki pa so se razmestili po francoskih kolonijah ob severni afriški obali. Tedaj je nemški službeni komunikator objavil vsemu svetu posmrtnico, v kateri je razglasil, da srbske armade ni več, da obstajajo še njeni bedni ostanki, ki

so se razpršili ter razbežali po divjih albanskih in črnogorskih planinah, kjer bodo v zimskem mrazu od lakote poginili. Zato so se — tako je poročal nemški službeni razglas — prekinile bojne operacije in se v bodoče ne bodo več izdajala poročila o balkanskem bojišču. Toda nihče tedaj niti slutil ni, da bodo vprav ti »bedni ostanki« srbske vojske začeli rušiti moč združenih armad, kajti po albanski tragediji se je regent Aleksander kot vrhovni poveljnik neumorno trudil, da se srbska vojska reorganizira in opremi z novimi bojnimi sredstvi ter na ta način usposobi za nove bojne operacije, dokler se ne izvojujeta narodno osvobođenje in zedinjenje. Prizadevanje regenta Aleksandra so bila kronana z uspehom, ko se je na solunski fronti pojavila sicer mala, toda sveža in udarna srbska vojska z vojnimi dobrovoljci. Zopet so zagrmeli topovi, koščene roke so zagrabile puške in bombe, fronta je bila prebita in odprla so se vrata v svobodo. Po srditih bojih so se osvobodili Slovenici, Hrvati in Srbi. Združili so se v neodvisno državo Jugoslavijo in si po krvavih žrtvah zagotovili svoj življenjski prostor pod soncem. Izvojevali so si nedvomno pravico do tega prostora, ki ga hočejo odločno braniti in ohraniti, če treba tudi za ceno svojega življenja, kakor to zahtevata čast in dostojanstvo svobodne jugoslovanske države.

—tk—

2. Priznanje pravic družinam pogrešanih iz vojne.

Dosegli smo, da pogrešancev ni treba več sodno proglaševati za mrtve. To je trajalo dolgo in zahtevalo mnogo stroškov? Vrhovno invalidsko sodišče v Beogradu je končno izdalo načelno odločbo, ki smo jo že svojčas objavili.

Sedaj je vprašanje, kaj naj služi kot dokaz priznanja pravic po pogrešanih?

Vrhovno invalidsko sodišče je določilo, da veljajo potrjena občin na podlagi izjave prič, da so dotični v resnici odšli v vojno, kje so se nahajali, kdaj so se zadnjič oglasili in od kdaj se niso več vrnili ter da ni nobenega glasu več o njih. Drugačen postopek je nemogoč, ker vojaških listin ni in jih ni mogoče dobiti, župni uradi pa izdajajo samo mrtvaške liste na podlagi pokopov ali uradnih poročil.

3. Zahteva priznanj po doma umrlih, ki niso bili invalidi.

Kdor je po vojni doma umrl, je moral biti priznan vojni invalid, sicer se ne smatra za vojno žrtev. Saj je določeno, da dobe invalidnino samo dru-

žine po najmanj 50 % umrlih vojnih invalidov.

Izgovori, da se pokojni zaradi bolezni ali poškodbe ni mogel brigati za priznanje invalidnosti, da je prej umrl, da ga ni nihče pozval, da takrat sploh še ni bilo invalidskih pregledov, ali pa, da sploh ni znano, ali je bil invalid ali ne, ne drže. Kogar je vojaška oblast izpustila domov, ga je gotovo pregledala in spoznala v določeni smeri za nesposobnega invalida. Čeprav je mogoče in razumljivo, da so bile vzrok smrti gotovo vojne posledice, ni to nobena podlaga za priznanje, kajti ni izključeno, da je tisti umrl morda zaradi drugih vzrokov. Zaradi tega družine doma umrlih invalidov ne morejo dobiti nobenih pravic po uredbi v invalidih.

4. Za družinskimi člani ne pripadajo pogrebni stroški.

Nekatere moti določba uredbe, da pripadajo vsem priznanim osebam pogrebni stroški. To je bilo z dodatno uredbo izpremenjeno. — Pogrebni stroški se dobe samo za umrlimi invalidi, ne pa tudi za družinskimi člani.

Opozorilo naročnikom lista „Vojni invalid“

Uprava lista opozarja vse tiste naročnike, ki iz katerega koli vzroka reklamirajo list, naj teh reklamacij ne naslavlja na upravo lista, temveč vedno le na ono sresko ali krajevno organizacijo, pri kateri so včlanjeni. To je potrebno zaradi tega, da zamo-rejo krajevne in sreske organizacije ugotoviti, če naročnik ni bil morda radi neplačila naročnine predlagan v črtanje. S tem, da naročniki naslavlja-jo svoje reklamacije neposredno na upravo lista, se napravlja upravi samo ne-

potrebno delo, ker mora uprava vsako reklamacijo poslati pristojni sreski ali krajevni organizaciji v ugotavljanje.

Zato naj torej naročniki vse reklamacije naslavlja na svoje sreske in krajevne odbore.

To opozorilo ne velja za one naročnike, ki bivajo izven mej Slovenije in ki naročnino plačujejo direktno pri upravi lista in pa za one, ki so že prevedeni po novi uredbi, torej taki, ki že prejemajo invalidnino.

Uprava lista.

Poročilo o sestanku članstva v Škocijanu na Dolenjskem

Sreski odbor v Krškem pravi, da bi imeli člani iz nekaterih vasi, ki leže na desnem bregu Krke, v škocijanski občini bolj ugodno in prikladno, če bi bili organizirani v Krškem kakor v Mokronogu. Oblastni odbor je hotel vedeti njihovo mnenje, zato je sklical sestanek za nedeljo, 27. oktobra 1940., ob 10. uri dopoldne. Iz mokronoške organizacije je bil navzoč tov. Urbanc, iz krške pa ni bilo nobenega. Pač pa je prišel tudi delegat O. O. tov. Tomec.

Zbralo se je kakih 50 do 60 članov in članic. Ko se jim je pojasnilo, zakaj gre, se je takoj videlo, da so vsi za Mokronog. Nato se je glasovalo tudi poimensko in vsi so se izjavili za mokronoško krajevno organizacijo. Rekli so, da imajo sodnijo, davkarijo, sejme in druge opravke v Mokronogu, zato so tja bolj navajeni. Debatiralo se je tudi o raznih invalidskih vprašanjih, zlasti o rešitvah invalidskih sodišč.

Nekaj pripomb k invalidskim pregledom

Z uredbo o vojnih invalidih in ostalih vojnih žrtvah iz leta 1938., so si novi invalidi pridobili ponovno pravico do invalidnosti, ki so jo izgubili z zakonom 1929. Toda za pridobitev vseh pravic po invalidskem zakonu se mora vsak prizadeti najprej prijaviti in na to mora biti predstavljen pregledni komisiji. Te pregledne komisije pa delujejo samo na sedežih vojnih okrožij.

Vsakdo, ki ima le količjak pregleda čez vse delo, ki je nastalo z novo uredbo in mu je le približno znano število invalidov, ki so se po uredbi iz leta 1938. na novo prijavili, ta bo razumel, da je delo ogromno in da imajo pregledne komisije silno veliko posla in zaradi tega tudi precejšnje zaostanke. To je tudi razlog, da je še pred kratkim javil sreski odbor iz Maribora, da čaka pri mariborski pregledni komisiji 330 predmetov samo iz teritorija tega odbora. V tem številu pa niso bili upoštevani tudi predmeti iz teritorija sreskega odbora Murške Sobote. Ker je to število precej veliko in ker posluje pregledna komisija samo enkrat tedensko in kliče k pregledom samo kakih 20 do 30 invalidov, je oblastni odbor prosil za pojasnila in dobil odgovor, da komisija nima takih zaostankov, pač pa komaj

kakih 80 nerešenih predmetov. Pritožuje pa se, da pozvani invalidi ne prihajajo pravočasno k pregledu. Zaradi tega opozarjamo ob tej priliki, da se pozvani držijo točno ure, navedene v pozivu.

Ko je bilo prizadetim odborom javljeno, kakšen odgovor je oblastni odbor dobil na svojo intervencijo, je sporočil sreski odbor iz Murške Sobote, da navedene številke najbrže ne bodo ustrezale resničnemu stanju, kajti samo iz teritorija sreskega odbora Murške Sobote čaka 130 invalidov na poziv k pregledni komisiji, kajti prav toliko jih je okrožno kot invalidsko sodišče poslalo do 1. novembra pregledni komisiji in so bili do tedaj še vsi nerešeni. Tudi mariborski sreski odbor vztraja pri svojih navedbah.

Ker čaka pri raznih okrožnih sodiščih še zelo mnogo nerešenih predmetov, da pridejo na vrsto, bi bilo pričakovati, da bi pregledne komisije poslovale večkrat tedensko, da bi tako prišli vsi, ki čakajo na pozive takoj na vrsto in bi se na ta način pospešila prevedba vojnih invalidov po uredbi iz leta 1938. Ta način poslovanja bi kazalo uvesti predvsem pri tistih vojnih okrožjih, pri katerih je iz katerega koli razloga prišlo do večjega zaostanka. To bi bilo potrebno že iz

razloga, ker so prav ti invalidi, ki še sedaj čakajo na pregled, bili večinoma povsem krivično reducirani z invalidskim zakonom iz leta 1929. in tem gre sedaj za popravilo krivice, gre za vrnitev tistih pravic, ki so jim bile po krivici odvzete z omenjenim zakonom. In prav v teh resnih časih, ko so naši

domovini prav nujno potrebni trdna samozaveza, odločna volja in izrazit narodni ponos njenih državljanov, prav v teh časih morajo stremeti vsi odločujoči činitelji za tem, da se čim prej popravijo vojnim žrtvam krivice, ki jih jim je prizadejal invalidski zakon pred enajstimi leti.

OBVESTILA UPRAVE NARODNEGA INVALIDSKEGA FONDA

Poročilo o delu uprave fonda od 21. do 27. oktobra 1940.

Razpravljalo se je o vprašanju neoviranega delovanja ortopedskih delavnic v državi. Pregledovali so se obračuni o izdatkih za material in delo invalidskih protez. Na podlagi ugotovitev se odobri naknadni kredit:

Ortopedskemu zavodu v Beogradu din 350.000,—.

Ortopedski delavnici v Zagrebu din 300.000,—.

Protezni delavnici v Ljubljani 100 tisoč dinarjev.

Ortopedski delavnici v Trebinju din 50.000,—.

Vsem skupaj din 800.000,—.

V zvezi z delom ortopedskih delavnic in z namenom, da se zbere rezervni material pri vsaki, uprava fonda določa, da nabavijo potrebni material ortopedske delavnice same. Ta material pa ostane do nadaljnjega last fonda in se ne sme trositi brez odobrenja njegove uprave. V to svrhu se odobri:

Ortopedskemu zavodu v Beogradu din 1.500.000,—.

Ortopedski delavnici v Zagrebu din 1.000.000,—.

Protezni delavnici v Ljubljani din 500.000,—.

Ortopedski delavnici v Trebinju din 200.000,—.

Skupaj se odobri za rezervni material din 3.200.000,—.

Na znanje se vzame poročilo ministra za socialno politiko, ki je osvojil predlog uprave fonda, da se od 1. septembra 1940. nadalje izplačujejo dnevnice, ki so postavljeni v breme fonda, mesečni dodatki, s katerimi soglašajo glavna kontrola.

Pri redukciji osebja pri okrožnih invalidskih sodiščih, ki so pri koncu reševanja, se mora gledati na osebe, zaščitene z uredbo o invalidih.

Odobre se honorarji zaprišeženim tolmačem pri okrožnih invalidskih sodiščih.

Prečita se vloga Zveznega delovnega odbora hrvatskih invalidov v Zagrebu za načelno odobritev gradbe invalidskih zdravilišč v banovini Hrvatski.

Odobrili so se stroški za zdravljenje invalidov na podlagi strokovnih zdravniških mnenj, za zakupe kantine in denarne podpore na predloge oblastnih odborov UVI.

Poročilo o delu uprave fonda od 28. oktobra do 3. novembra 1940.

Sprejme se poročilo delegiranega člana za pregled fondovega knjigovodstva, pri čemer je ugotovljeno pravilno stanje z zadovoljivimi dohodki.

Glede reorganizacije denarnega poslovanja z denarnim prometom preko Poštne hranilnice se sprejme predložena izprememba čl. 2. uredbe o 1% dohodkih od liferacij v korist fonda in se odstopi ministru za socialno politiko v pristojnost.

Na predlog posameznih okrožnih invalidskih sodišč se izvrši zamenjava pomožnega osebja tam, kjer je delo v zaostanku.

Pregledane so prošnje za povračilo stroškov zdravljenja in za nabavo zdravil za invalide. Povračila so bila odobrena tistim, ki so postopali po uredbi in pravilniku.

Za kantine v vojašnicah se da polno mnenje tistim, ki so zagotovili dohodke fonda.

Ministrstvo za vojsko in mornarico se naprosi za točno evidenco krajev, v

katerih se dajejo vojni objekti v zakup, da bodo mogle v bodoče invalidske organizacije o tem obveščati invalide in ostale vojne žrtve.

Sklene se povrniti stroške za vožnjo invalidov zaradi pregledov.

Odobrena je denarna pomoč v nujnih primerih invalidom in ostalim zaščitnim osebam, ki so jih predlagali središčni odbor in oblastni odbori UVI.

Na predlog vrhovnega invalidskega sodišča se sklene, nabaviti potrebni pisarniški material.

Poročilo o delu uprave fonda od 4. do 10. novembra 1940.

Sprejme se na znanje referat o stanju predmetov pri oddelkih vrhovnega sodišča. Zaradi pospešenja poslovanja se sklene ustanoviti dva nova oddelka.

Na vlogo središčnega odbora UVI se sklene za preteklo sezono izplačati znesek din 117.792,— za prehrano invalidov o priliki zdravljenja v Soko Banji.

Na zahtevo ministrstva za vojsko in mornarico se vrne nepravilno vplačan 1% prispevek v primeru, ko je bila tista liferacija sklenjena pred sprejetjem zadevne uredbe.

Prošnja »Šipada« za povračilo prevoznih stroškov za preglede invalidov se odbije, ker je to državno podjetje.

Odobre se stroški prevajalcev listin pri okrožnih invalidskih sodiščih.

Središčnemu odboru se odobri podpora za prehrano invalidov v Beogradu v teku zimske bodoče in pretekse sezone.

Bolniški stroški se povrnejo tistim, ki so postopali po uredbi in pravilniku.

Odobri se oddaja kantine tistim, ki so zagotovili dohodke fonda.

Po predlogih središčnega in oblastnih odborov UVI se odobrijo nujne podpore in v mnogih primerih tudi oddelka na vlogo Središčnega odbora podpore za gospodarsko okrepitev.

Poročilo o delu uprave fonda od 11. do 17. novembra 1940.

Sprejeto je bilo poročilo delegiranega člana uprave v zadevi »Deželne komisije (fonda) za pomoč vračajočim se vojakom« v Ljubljani.

Na predlog banske oblasti v Zagrebu je sklenjeno povečati število pomožnega osebja pri posameznih okrožnih kot invalidskih sodiščih na teritoriju banovine Hrvatske, kjer se je pokazala potreba pospešitve dela pri reševanju invalidskih zadev.

Reševale so se razne prošnje in tekoče zadeve.

Odobrena je nujna denarna pomoč osebnim invalidom in osebam, zaščitnim z uredbo, a na predlog središčnega odbora in oblastnih odborov UVI je v izjemnih primerih odobrena pomoč za gospodarsko okrepitev posameznih vojnih invalidov.

Za Miklavževo in za Božič! — Novo! Pravkar izšlo! — Triglavske pravljice, ki jih je spisal Mirko Kunčič, ilustriral pa akad. slikar Maksim Gaspari. — Cena vezani knjigi je din 28,—. Najlepši dar za mladino.

Vse, kar rabite za katero koli šolo, dobite po zmernih cenah v Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in njenih podružnicah v Celju in Mariboru.

RAZNE VESTI

* **Naročnina za »Vojni invalid«** bo tudi za prihodnje leto odtegnjena vsem, ki prejemajo invalidnino na finančni direkciji. Odtegne se od januarne invalidnine.

* **Invalidnine za december** se bodo verjetno za kak dan zakasnile. Vsake tri mesece morajo namreč biti odpravljeni krediti. Ker se pa odpirajo krediti za vse finančne direkcije skupaj, je verjetno, da ne bo odpiritev prispela pred 1. decembrom. V tem primeru se bodo tudi nakazila invalidnin zakasnila za nekaj dni, bodo pa na vsak način izvršena že v prvem tednu meseca decembra.

* **Vprašanje, ali imajo vojne žrtve pravico do polovične vožnje** tudi na poštah avtobusnih progah, je poštna direkcija v Ljubljani predložila ministru za pošto. Nadejamo se, da bo tudi to ministrstvo ustrezno določbam invalidske uredbe in vneslo to določilo v pravilnik za poštne avtobuse. Naprosili smo tudi središčni odbor, da podpre na odločujočem mestu naša prizadevanja za izvedbo vseh v uredbi predvidenih ugodnosti.

* **Še 600 novih izvršnih rešitev** je tekom tega meseca prispelo na finančno direkcijo v Ljubljano. Že prejšnji mesec smo javili, da jih je prispelo 800. Sedaj je na ljubljanski finančni direkciji že 1400 izvršnih rešitev, ki pa ne morejo biti dostavljene, ker čaka finančna direkcija na odprtitev kredita. Ko obveščamo o tem članstvo, opozarjamo, da ni nikomur treba urgirati svoje rešitve, kajti čim bo kredit odprt, bodo vsi prejeli invalidnino in tudi izvršna rešenja.

* **Tudi mestno občino v Celju** je naprosil oblastni odbor, da tudi ona dovoli vojnim žrtvam polovično vozno ceno na svojih avtobusnih progah.

* **Podpora za škodo po poplavih.** Za tiste vojne žrtve, ki so utrpeli škodo ob lanskim poplavih, je prejel oblastni odbor 40.000 din. Prijavljene je bilo za 330.000 din škode. Podpora bo sorazmerno razdeljena med prijavitelje. Za škodo po poplavih v letu 1940. še niso bili odobreni nikakoli krediti.

* **Vse vojne žrtve imajo pravico do polovične vožnje** na vseh avtobusnih progah mestne občine Maribor. Za invalide velja polovična cena za neomejeno število voženj, za vdove pa le za 12 voženj. — Izkažite se za invalidsko ali železniško legitimacijo.

* **Novi ortopedični zavod v Ljubljani** se bo pričel graditi v najkrajšem času. Vse je že pripravljeno, vse prve priprave so že izvršene, čaka se le še na gradbeno dovoljenje, ki ga izda mestna občina.

* **Komisija za spremembo uredbe o vojnih invalidih in ostalih vojnih žrtvah** še vedno nadaljuje svoje delo. Kakšne bodo te spremembe, ki jih pripravlja ta komisija, je težko ugotoviti. O zahtevah, ki so jih postavili v pogledu spremembe naši hrvatski tovariši, smo pa že poročali. Obstaja upanje, ki je povsem upravičeno, da se uredba ne bo poslabšala, marveč samo izboljšala v onih delih, kjer obstajajo različne nejasnosti.

* **Resne besede o pravem času.** V Beogradu je pretekli teden potovala ljubljanska pevsko društvo »Mokranjac«. Koncert se je pretvoril v veliko manifestacijo Beograda za našo Južno Srbijo. Izrečenih je bilo več govorov. Posebno odobravanje so žela izvajanja skoplanskega župana Milovanovića, ki je med drugim dejal, da je »poštenim in zavednim ljudem vredno živeti samo v svobodni in neodvisni domovini. Naš jug je vsak trenutek pripravljen z ostalimi deli države in naroda doprinesiti vse žrtve za ohranitev priobrojene svobode in zedinjenja z ostalimi brati v državi.« — Tudi predsednik vlade g. Dragiša Cvetković je poveljeval poslanstvo Južne Srbije in pozval navzoče, naj »store vse, da bo naša država v teh usodnih dneh pripravljena za velike naloge in tudi velike žrtve, če bo potreba. Danes je čas tak, da nam je potrebna čim tesnejša zveza med vsemi nami. Potrebno je, da prihitimo v Beograd za Južnimi Srbijanci tudi bratje iz Bosne in Hercegovine, iz Hrvatske in Slovenije. Potrebno je, da vsi prihitimo v Beograd, ki je steber vsega, ima polno razumevanje za vse in računa z vsemi našimi skupnimi ideali«.

* **Za pluge, ki jih je razdelil Narodni invalidski fond,** smo prejeli 200 prošenj. Dobili bomo vsega le kakih 30 plugov. Zato bo moglo biti upoštevan le toliko prošelj.

* **Zakon o ustroju vojske in mornarice** z vsemi izpremembami in dopolnitvami je izšel v izdaji g. Slavka Farkaša in se dobi v Knjižni založbi Merkur v Ljubljani. Cena broširane knjige (256 strani) je 54 din, vezane pa 70 din. Interesantom, ki rabijo večkrat podatke, priporočamo nabavo.

smrti — zabodel se je na invalidskem sodišču — je umrl 100% vojni invalid Josip Bričelj, ki je bil ves čas obstoja naše organizacije naš član. Imel je svojo invalidnino rešeno, toda pri ponovnem pregledu — doseči je hotel dodatek — mu je bilo odvzeto vse. — Končal je svoje življenje v obupu. Nadalje so umrli še sledeči naši člani: Grojzdek Anton, 25% vojni invalid; Potočar Martin, 80% vojni invalid. Oba sta čakala na rešitev svoje invalidnosti, a sedaj počivata v grobu. Tudi med starši, ki so se prijavili po novi uredbi, žanje smrt. Umrla sta Korče Janez, oče, in Kržišnik Marijana, mati po padlem sinu. Tudi ta dva sta zaman čakala na rešitev. Vsem petim umrlim svojim članom kličemo »Slava!«.

Ljubljana. Vse članstvo iz Ljubljane in okolice opozarjamo, da v ponedeljek in torek ni uradnih ur. Zaradi tega ne hodite ta dva dni v pisarno sreskega odbora.

Kranj. Invalidi, vojne vdove in srote naj pravočasno vložijo prošnje za božično podporo v pisarni sreskega odbora v Kranju, Tavčarjeva ulica.

Slov. Bistrica. Krajevni odbor poziva vse člane, ki so se v letu 1929. organizirali ter še niso prejeli člane legitimacije, da se do 20. decembra 1940 oglašijo pri tajništvu v svrhu izpolnitve podatkov za popisnico. S seboj naj prinesejo invalidsko uverenje in zadnje invalidsko rešenje. Vdove in starši padlih pa naj prinesejo zadnjo odločbo, izdano od dravske finančne direkcije, ali pa odločbo, izdano od vrhovnega invalidskega sodišča v Beogradu. Kdor še nima omenjenih odločb, ta naj prinese odločbo, izdano od okrožnega invalidskega sodišča v Mariboru. Najbolje bo, da vsak prinese vse invalidske listine. — Svoje slike za člane legitimacije naj prinesejo sledeči člani: Zorko Jurij, Jesenek Franc, Vouk Mihael, Lovrenc Perger, Soršak Martin, Soršak Matevž, Zolger Matija, Tekauc Julijana, Skledar Jožef, Rabič Veronika in Drosk Marija. — Vsem onim, ki že prejemajo invalidnino, pa se niso prijavili našemu združenju, svetujemo, da se javijo, da imajo potem pravico do eventualne pomoči po krajevnem odboru.

Murska Sobotna. Sreski odbor UVI v Murski Soboti poziva na plačilo članarine vse tiste člane in članice, ki še vedno prejemajo invalidnino po invalidskem zakonu iz leta 1925. Tudi tisti morajo plačati članarino, ki so se lansko leto prijavili za priznanje in imajo samo odločbo prvostopnega sodišča. Ker se leto približuje koncu, bo treba zaključiti denarno poslovanje odbora. Zato pohitite s plačilom, da ne bo nepotrebnih opominov. — S tem se opozarjajo vsi člani, ki žele imeti legitimacije za železniško vožnjo, da se zgledajo v tajništvo najpozneje do 15. januarja 1941., ker po tem roku tajništvo pod nobenim pogojem ne bo sprejemalo naročil razen od onih, ki do navedenega roka še ne bodo prejeli rešitve prvostopnega sodišča. Vsak reflektant naj prinese overovljen prepis rešitve, s katero mu je priznana državna zaščita, novo, nerabljeno sliko v velikosti 9 x 6 cm in 20 din za takso. Vojne vdove in roditelji, kolikor že imajo legitimacije, naj jih do 1. jan. 1941. prinesejo zaradi podaljšanja veljavnosti za prihodnje leto. — Opozarjamo vse vojne žrtve na področju odbora, ki prejemajo rešitve vrhovnega inv. sodišča v Beogradu ali pa tudi pobotnice za zaostale prejeme od dravske fin. direkcije v Ljubljani, da se zaradi pravilne odprave zgledajo v tajništvo. Zaradi nevednosti nekateri pobotnice hranijo doma ali pa se zatekajo k raznim zakonitim pisarjem. Na ta način je že marsikateri prišel od dokumente. — Naprošamo vse svoje članstvo (tudi bivše iz dol. lendavskega sreza), ako imajo pri tajništvu kakršne koli dokumente, naj jih čimprej prevzamejo; v nasprotnem primeru tajnik za nje ne bo več odgovarjal.

Sreski odbor UVI v Mariboru poziva vse svoje člane in članice, da čimprej predložijo (vsak ponedeljek, sredo in soboto od 9. do 11. ure dopoldne) v pisarni na Rotovškem trgu števil 1

odločbe dravske finančne direkcije ali vrhovnega invalidskega sodišča kot dokaz, da so zaščiteni po invalidski uredbi iz leta 1938., za spolnitev statističnih kartotek in zaradi izstave novih članskih knjižic. — Tudi se pozivajo člani in članice, ki ne prejemajo invalidnine, da čimprej poravnajo članarino in naročnino »Vojnega invalida« za leto 1940. Smatrajte predmetni poziv za nujen in važen.

Sreski odbor UVI Krško poziva vse tiste člane, ki so že prejeli sklepe vrhovnega invalidskega sodišča v Beogradu o priznanju invalidnine po uredbi z dne 1. decembra 1938., da jih predložijo v izvirniku ali pa v overovljenem prepisu odboru zaradi zabeleže v popisnih listih. — Vsi še ne prevedeni člani pa naj poravnajo članarino in naročnino za tekoče leto.

Sreski odbor v Celju. Člani iz okolice Celja, ki so predložili prošnje za božično podporo, naj se sigurno javijo dne 23. decembra t. l. ob 9. uri v pisarni, kjer dobe podporo. — Ostalim, ki so bolj oddaljeni, se bo podpora dostavila po pošti.

Sreski odbor UVI v Beltincih. Ponovno opozarjamo vse tiste člane, ki prejmejo pobotnice od finančne direkcije za zaostalo invalidnino iz prejšnjih let, da se takoj z njimi oglašijo pri tajniku združenja, da jim napravi vse brezplačno, kar je za to potrebno, in odpošlje službeno, poštne prosto, na pristojno mesto v nadaljnjo rešitev. — Ne nasedajte raznim posredovalcem, ker edino organizacija ima za to vsa navodila in drage volje vsakemu svojemu članu ustreže v vsakem primeru. Poslužujte se svoje organizacije! — Prosimo vse tiste člane, ki se še niso prijavili pri združenju s svojimi odločbami bodisi od finančne direkcije ali okrožnega invalidskega ali vrhovnega invalidskega sodišča in ki še sedaj dobivajo rešenja, da se takoj z njimi prijavijo, da se vpišejo v evidenco. Kdor še nima železniške legitimacije za polovično vožnjo, pa jo hoče imeti, naj se zgleda pri združenju do 20. decembra t. l. S seboj naj prinese sliko v velikosti 6 x 9 cm ter uverjen prepis rešenja in denar za legitimacijo, t. j. 20 dinarjev.

Sreski odbor UVI v Ptuj bo sprejemal naročnino — denar za list za mesec januar 1941 najdalje do 16. decembra 1940. Kdor lista ne bo plačal do tega časa, ga s 1. januarjem 1941 ne bo dobil, ker se naročnina plačuje vnaprej za vse leto. Poznejšim naročnikom se bo list naročil od časa vplačila. — Ker so sodno overjeni prepisi odločb invalidskih sodišč in invalidskih uverenj pogostoma potrebni članom, naj si jih že prej preskrbijo. — Poslovanje za stranke se vrši vsak torek, sredo in petek od 8. do 12. ure. Stranke iz oddaljenih krajev pa lahko opravijo svoje posle tudi v ostalih dneh ob delavnikih v zgoraj navedenih urah. Ob nedeljah in praznikih je pisarna zaprta.

Krajevni odbor v Ormožu opozarja vse svoje člane in članice, ki še niso prevedeni in prejemajo list »Vojni invalid«, da čimprej poravnajo članarino in naročnino. — Kdor ne bo poravnal najkasneje do 10. decembra t. l. svoje obveznosti, bo črtan iz članstva ter tudi ne bo prejemal lista »Vojnega invalida«. — Torej pozor!

Krajevni odbor v Ribnici naproša vse svoje člane, ki še niso priznani in prejemajo časopis »Vojni invalid«, da takoj poravnajo naročnino in članarino. Kdor ne bo poravnal naročnine, bo črtan iz seznama naročnikov in ne bo več prejemal lista. — Članstvo naprošamo, da se v vseh invalidskih zadevah obrača na tajništvo, ki posluje vsako sredo in nedeljo.

* **Kadar boste potrebovali kakršno koli obliko in barvo pisemskega papirja,** zapomnite si, da ima Knjižarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani, Mariboru in Celju veliko izbiro.

* **Peresa, svinčnike, kuverte, črnila,** pisarniške in šolske potrebščine si najceneje nabavite v Knjižarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani, Mariboru in Celju.

SLUŽBENI DEL

Ponovno opozorilo! Z okrožnico oblastnega odbora, s katero so bila določena območja vsem sreskim in krajevnim odborom, je bilo določeno, da neprevedeni vojni invalidi, vojne vdove in starši ostanejo še do konca letošnjega leta včlanjeni pri odboru, pri katerem so bili doslej. Z letom 1941. — torej od 1. januarja dalje pa morajo biti vsi včlanjeni pri tistem odboru, h kateremu spadajo tako po svojem bivališču kakor tudi po svoji pristojnosti. Na striktno izvedbo tega določila ponovno opozarjamo.

Do 20. decembra naj pošljejo vsi odbori seznime naročnikov »Vojnega invalida«. Ti seznami morajo biti urejeni v skladu z območjem posameznih odborov.

Vse sreske in krajevne odbore opozarjamo, da ni več treba delati članskih popisnic, ki so bile doslej v veljavi. V teku prvih treh mesecev prihodnjega leta bo izvršen splošen popis vseh vojnih žrtv. Kako se bo ta popis vršil in navodila za njegovo izvedbo bo pravočasno poslal oblastni odbor vsem sreskim in krajevnim odborom.

Invalidi in ostale vojne žrtve iz občin Velika nedelja, Sv. Tomaž pri Ormožu in Sv. Lenart pri Veliki nedelji so imeli v nedeljo, 17. novembra, v šoli pri Sv. Lenartu sestanek, katerega namen je bil ugotoviti, pri katerem od-

boru želijo biti včlanjeni — ali pri sreskem v Ptuj ali v Ormožu. Sestanek se je udeležil tudi zastopnik oblastnega odbora. — Lepo število vojnih žrtv se je odzvalo vabilu. Prihitelo jih je na sestanek kakih 70 do 80, med katerimi je bilo tudi nekaj takih, ki še niso bili člani. — Po kratkem nagovoru delegata se je izvršilo poimensko glasovanje, ki je pokazalo, da se je izreklo 53 prisotnih za Ptuj in samo 4 za Ormož. — S tem pripadejo omenjene tri občine definitivno v območje sreskega odbora v Ptuj, na kar še prav posebno opozarjamo vse prizadete člane.

V kratkem bo nakazal oblastni odbor predjume na članarino za mesec julij, avgust in september vsem onim odborom, ki te članarine še niso prejeli. Končni obračun se naredi prihodnje leto. Oblastni odbor bo pridržal neplačano naročnino za »Vojni invalid« za označene tri mesece.

Ljubljana. Opozarjamo vse člane, ki so prejeli premog, da se javijo med uradnimi urami v pisarni zaradi obračuna. Naša premogovna akcija je letos zaključena in, ker hočemo imeti urejene račune, prosimo prizadete, da se sigurno javijo.

Ljubljana. V teku meseca oktobra so nas za vedno zapustili sledeči naši tovariši vojni invalidi. Zelo tragične